

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
ім. В. В. Докучасва**

ЕКОНОМІЧНІ ЧИТАННЯ

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 85-річному ювілею
професора ВІКТОРА ЙОСИПОВИЧА ШИЯНА,
19 лютого 2021 р.**

Харків–2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Ульянченко О.В., чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор (головний редактор); **Кукса І.М.**, д-р екон. наук, професор (заступник головного редактора); **Петров В.М.**, канд. екон. наук, професор університету; **Філімонов Ю.Л.**, канд. екон. наук, доцент; **Ломовських Л.О.**, д-р екон. наук, професор; **Олійник Т.І.**, д-р екон. наук, професор; **Пашенко Ю.В.**, канд. екон. наук, доцент (відповідальний секретар).

Економічні читання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річному ювілею професора В.Й. Шияна, 19 лютого 2021 р. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2021. – 510 с.

До збірника включено результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців і здобувачів вищої освіти усіх рівнів, де висвітлено актуальні аспекти розвитку економіки України та інших країн.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів освіти та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

Друкується за редакцією авторів.

персоналом

Баценко Л.М., Шевченко М.А. Система навчання персоналу як чинник конкурентоспроможності підприємства	174
Бержанір А.Л. Теоретичні аспекти впровадження соціальної звітності аграрних підприємств	176
Воронкова А.А., Куцина Л.В. Проблеми оцінки результатів діяльності об'єднаних територіальних громад	178
Герман В.О., Сергієнко Т.І. Особливості формування політики соціально-орієнтованого управління	180
Дашутіна Л.О., Ярмош Т.А. Управління інноваційною діяльністю організації	182
Євченко В.В. Самоменеджмент як метод управління особистою кар'єрою менеджера	184
Жмайлова О.Г., Загребельна А.О., Куц Є.О. Формування системи управління та адміністрування трудовим персоналом підприємства	187
Зеленський М.С. Методичні підходи до визначення рівня тіньової економіки	190
Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю., Свирида Е.О. Менеджмент трудового потенціалу організації	192
Крамаренко К.М. Соціально-психологічні методи в системі управління сучасним підприємством	195
Кривошея Є.В. Регіональна особливість розвитку підприємництва в умовах євроінтеграції	197
Лисенко В.П. Екологічний менеджмент як інструмент управління	200
Мельниченко О.А. Доповнення переліку принципів управління	202
Михайлова Л.І., Манукян С.Р. Роль HR - менеджменту в сучасних підприємствах	204
Могильна Л.М., Максичка А.Ю. Управління виробництвом продукції рослинництва	207
Нежид Ю.С. Організаційно-економічний механізм регулювання зайнятості в аграрному секторі: орієнтири побудови і розвитку	209
Орлов В.В., Міронова О.В. Роль Агентства з розшуку та менеджменту активів у розвитку антикорупційної інфраструктури в Україні	211
Остапенко Р.М. Концептуальні підходи до стратегічного управління аграрними підприємствами	213
Пархоменко Н.О. Інструменти предиктивної аналітики в прогнозуванні розвитку бізнес-систем	216
Піскун А.В. Теоретичний аспект результативності та ефективності діяльності підприємства	217
Птащенко А.В. Соціально-небезпечні хвороби як сфера державно-управлінської діяльності	218
Сергієнко Т.І. Формування нової концепції механізму соціально-орієнтованого управління	220
Ситник А.В. Основні складові управління ефективністю галузі рослинництва	222

А. Л. Бержанір, канд. соц. наук, доцент
a.berzhanir@udpu.edu.ua

**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна**

Теоретичні аспекти впровадження соціальної звітності аграрних підприємств

Галузь аграрного виробництва, як і інші сфери національної економіки, здійснює свою діяльність на основі сукупності ринкових орієнтирів. Інтегруючи у собі функціональну сукупність усіх складових агропромислового комплексу, у сучасних умовах, крім виробництва якісних продовольчих товарів і сировини, агробізнес у все більших масштабах бере на себе додаткові зобов'язання перед суспільством за виконання різноманітних соціальних програм.

Необхідною складовою реалізації принципів соціальної відповідальності є соціальна (нефінансова) звітність. У світовій та вітчизняній практиці використовуються такі дефініції, як «соціальний звіт» (Social reporting), «звіт із корпоративної соціальної відповідальності» (Corporate Social Responsibility Reporting), «звіт із корпоративної відповідальності» (Corporate Responsibility Report), «звіт із прогресу» (Progress Report), «звіт зі сталого розвитку» (Sustainable Development Reporting) та ін. Ці форми звітів характеризуються:

- спільною метою – надати інформацію про результати діяльності підприємства у соціальній сфері, вплив на навколишнє середовище та ін.;
- наявністю переважно нефінансової інформації про якісні та кількісні аспекти соціально-економічної діяльності;
- певними відмінностями, які пов'язані з висвітленням тих чи інших сфер соціальної діяльності підприємств, організацій та установ [1, с. 103–104].

М. П. Буковинська [2, с. 111] вказує, що соціальний звіт (GRI-стандарт) повинен віддзеркалювати економічну, соціальну й екологічну політику корпорації і виконувати функцію інструмента управління діяльністю з корпоративною соціальною відповідальністю (КСВ). У кожній із трьох сфер GRI пропонує набір кількісних показників. У його основі покладена концепція стійкого розвитку: компанія повинна знайти баланс між потребами сьогодення в економічному добробуті, сприятливого навколишнього середовища, соціальному добробуті й аналогічними потребами майбутніх поколінь [2, с. 111].

Керівник напрямку сталого розвитку Baker Tilly в Україні О. Баськов [3] здійснив аналіз інструментів та форматів нефінансової звітності щодо корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку, які використовують 20 найбільших за розміром земельного банку компаній аграрного сектору України. При аналізі досліджувались корпоративні веб-сайти компаній та тематичні галузеві ресурси з фокусом на використання стандартизованих підходів до підготовки звітів, таких як Стандарти GRI.

Аграрні компанії з ТОП-20 розподілились в 4 групи за підготовкою нефінансових звітів, висвітленням проектів КСВ та іншою соціальною діяльністю:

- 3–4 компанії за останні три роки готували GRI звіти і звіти Global Compact. Ці 20% компаній передовики агросектору в питаннях сталого розвитку;

- 30% компаній готують окремі КСВ звіти;

- найпоширеніша практика – розміщувати інформацію на сайті, що становить 70% компаній;

- 30% компаній або не мають інформацію навіть на сайті, або взагалі відсутній веб-сайт.

Серед усіх українських компаній, що готують нефінансову звітність та використовують при цьому Стандарти GRI – лише чотири компанії аграрного сектору за останні три роки, що становить 20%. Відповідний показник серед 20 компаній з найбільшим земельним банком аграрного сектору складає всього 15%. Такі показники досить низькі у порівнянні із світовою практикою звітності щодо сталого розвитку за Стандартами GRI [3].

Світовий досвід свідчить, що впровадженням нефінансової звітності у корпоративну практику займаються не тільки великі компанії, у цей процес поступово включається все більше компаній, для яких зміцнення своїх позицій на ринку стає усвідомленим і важливим завданням. Будь-які компанії незалежно від розміру та виду діяльності можуть використовувати апробовані у світовій практиці підходи до складання соціальних звітів, поетапно реалізуючи їх універсальні принципи і методологію [4].

Отже, активізація соціальної відповідальності аграрних підприємств з метою підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня персоналу, задоволення потреб споживачів у якісній продукції, вирішення соціальних проблем місцевих громад, всебічного сприяння духовно-культурному життю суспільства потребує удосконалення структури і обсягів соціальної звітності. Це забезпечить відкритість і прозорість соціальної діяльності аграрного бізнесу, що у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня його конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Король С. Нефінансова звітність підприємства. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 6. С. 102–113.

2. Буковинська М. П. Соціальна звітність і соціальний аудит: інструменти управління корпораціями. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 4. С. 110–114.

3. Баськов О. Нефінансова звітність та сталий розвиток аграрного сектору в Україні. URL: <https://agroportal.ua/ua/views/blogs/nefinansovaya-otchetnost-i-ustoichivoe-razvitie-agrarnogo-sektora-v-ukraine/> (дата звернення: 12.02.2021).

4. Бержанір А. Л. Соціальна звітність як елемент системи соціальної відповідальності компаній. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 109–113. URL: Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-16-2017> (дата звернення: 10.02.2021).